

Kliimaminister
info@kliimaministeerium.ee
Majandusminister
info@mkm.ee

13.02.2024 nr 4.3-8/1459

Ettepanek elektrituruseaduse muutmiseks

Elektrituruseadusesse on 2018. aastal tehtud muudatus, millega on antud otseliini mõiste - tootmiseadet tarbijaga ühendav liin, kus liin ei ole ühenduses võrguga. Selline otseliin on lubatud rajada kas tootja elektrihaamaga samale või piirnevale kinnistule või kuni kuue kilomeetri kaugusel asuva elektripaigaldiseni (elektrituruseaduse §61 lg 1 p 1).

Teeme ettepaneku muuta elektrituruseadust viisil, et lubatud otseliini rajamise suurim lubatud vahemaa oleks meretuuleparkide puhul kuni 15 kilomeetrit.

Selline otseliinide rajamisest hoidumine on tulnud vajadusest takistada paralleelvõrkude rajamist võrguettevõtja teeninduspiirkonda, kuid vahepealne praktika lubada otseliini rajamist kuni 6 kilomeetri kaugusel paikneva tarbijani on näidanud selget turuosaliste huvi. Seda eelkõige põhjusel, et otseliin aitab lahendada olukordi, kus tootja ja tarbija vahel on objektiivseid maakasutusest tulenevaid takistusi investeeringute lähestikku tegemiseks. Otseliini rajamise võimalus ja sellest saadav majanduslik kasu loob head eeldused, et potentsiaalne investor otsustaks investeeringute tegemisel Eesti kasuks.

Otseliini pikkuse suurendamine soodustab uute energiamahukate tootmiste rajamist. Meretuuleparkide rajamisega seoses on põhivõrgu tugevdamise eelistused parkide võrguga liitmise võimaldamine, et täita Eesti poolt võetud taastuvenergia mahu kohustused aastaks 2030. Et nende rajamisest saadav sotsiaalmajanduslik tulu oleks suurem, oleks mõistlik vabastada võrguettevõtjad taastuvelektri tarbimiseks võrguinvesteeringute tegemisest ning võimaldada suuremal arvul investoritel piirkonda ise rajada otseliine meretuuleparkide alajaamadest tarbijani. Selline lähenemine võimaldab juhtida paremini investeeringuvajadusi põhivõrku, kuna ettevõtted kannavad otseliinide rajamise kulud omavahenditest ning võrguettevõttel tekkitab võimalus suunata rohkem investeeringuid elanikkonna suurema varustuskindluse tagamiseks. Seega, lokaalse taastuvenergia kasutamine uute investeeringute puhul vähendab jaotusvõrgu investeeringuvajadust piirkonnas.

Lisaks tuleb mõista, et kuluefektiivselt saab vesinikmajandust rajada vaid lokaalselt taastuvenergia tootmist kasutades. Tihti ei ole aga asustuse ja looduskaitseliste piirangute tõttu võimalik suuremahuliste energiantensiivsete investeeringute paigutamine merepargi alajaama lähimate kilomeetrite sisse (mis peavad lisaks lähtuma sobivate logistikavõimaluste olemasolust). Samasugused põhjused on ülekantavad ka meretuuleparkidele. Kuni 15 kilomeetri pikkuste otseliinile lubamine võimaldab tänaseid takistusi ületada. Paralleelvõrkude rajamise minimeerimiseks ja meretuuleparkide mõju suurendamiseks võiks sellise pikkusega otseliinid olla elektrituruseadusega lubatud vaid rannikutel mereparke võrguga liituvate alajaamade ümber.

See annaks ka tegeliku arengutõuke piirkondadele, kus on arutatud suurte tuuleparkide mõju kohalikele kogukondadele ja otsitud hüvitusmehhanisme häiringule.

Pärnu jaoks on olulised tööstuspiirkonnad Rail Balticu kaubajaamaga külgnev Niidu, Loode-Pärnu ja rajatav Hiiu. Kõik nad jäävad Utilitase meretuulepargi jaoks Eleringi poolt ettenähtud Audru alajaamast kaugemale kui 6 km. Seadusemuudatus võimaldaks neile aladele kaasata ettevõtteid, mis aitavad toodetud energiat salvestada edasiseks töötlemiseks ning kasutada tasuvamalt Eesti riigi poolt piirkonda tehtud taristuinvesteeringuid. Kindlasti toetaks muudatus ka meretuuleparkide investeerimisotsuseid muudel hoonestusaladel ning nende võrguga liitumispunktide ümbruspiirkonnas (eeskätt saartel).

Eelnevast lähtuvalt on selge, et taastuenergia pakutava arengupotentsiaali ärakasutamiseks tuleb leida viis meretuuleparkide toodetud energia ärakasutamiseks nii, et saadav kasu oleks elektrijaamaga seotud piirkonnale vahetu. Selle soodustamiseks on mõistlik pikendada otseliinide lubatud suurimat vahemaad kuni 15 kilomeetrini. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku muuta elektrituruseadust nii, et meretuuleparkide puhul oleks lubatud ka kuni 15 kilomeetrit pikad otseliinid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Romek Kosenkranius

linnapea

Taavi Käärid

5358 3832, taavi.kaarid@parnu.ee